

СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ ЧЕРЕЗ БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВУ СИСТЕМУ

Безрутенко Сергій Михайлович, кандидат економічних наук, професор кафедри економіко-правових дисциплін НАВС

Подальша розбудова демократії та правової держави, формування громадянського суспільства в Україні пов'язуються з поглибленням реформ у різних сферах державного будівництва, зокрема щодо створення умов для прискореного регіонального розвитку.

Так, оскільки Україна задекларувала мету досягти європейської економічної інтеграції, відкритості економіки інвестиціям, новим технологіям, інноваціям, надзвичайно важливим є те, наскільки державне регулювання економіки за допомогою бюджетно-податкової системи відповідає європейській практиці і є ефективним інструментом в досягненні вищезазначеної мети, зокрема максимально використовуючи потенціал регіонів.

В Україні в результаті прийняття нової редакції Бюджетного кодексу, а також довгоочікуваного Податкового кодексу та наступного неодноразового внесення змін до останнього, створена достатньо ефективно працююча бюджетно-податкова система. Незважаючи на це фахівці відзначають наявність суттєвих резервів щодо подальшого удосконалення її функціонування, а деякі з них вважають за необхідне невідкладно розв'язати значну кількість проблем, що залишається, зокрема щодо створення стимулів до регіонального розвитку [1,4].

Сьогодні, дійсно, є всі підстави говорити про недостатнє обґрунтування та використання механізму стимулювання розвитку економіки регіонів України засобами бюджетно-податкової політики.

Наразі очевидно, що необхідність переходу до сталого економічного розвитку регіонів як передумови розвитку країни в цілому вимагає прискореної розробки стимулюючих засад бюджетно-податкової політики з урахуванням рівня економічного розвитку кожного регіону та його податкоспроможності, проведення децентралізації податкової системи в частині перерозподілу бюджетних та податкових повноважень між державними і місцевими органами влади.

Як свідчить досвід країн-членів Європейського Союзу, місцеві бюджети та реалізація ефективної державної політики у сфері міжбюджетних відносин відіграють значну роль у процесі регулювання економічного розвитку регіонів.

Сьогодні в Україні з метою забезпечення відповідними послугами і благами певного населеного пункту через місцеві бюджети здійснюється перерозподіл близько 7 % ВВП. Більше ніж 20 % від загальної суми видатків держава передає місцевим бюджетам [3]. У структурі доходів місцевих бюджетів значну частку посідають трансферти, що направляються з державного бюджету.

Органи місцевої влади недостатньо використовують можливості щодо збільшення власних доходів за рахунок місцевих податків і зборів, частка яких у структурі доходів місцевих бюджетів досить низька. Доходи місцевих бюджетів в середньому на 44 % фінансуються з державного бюджету [3].

Для порівняння: в країнах ЄС частка трансфертів у доходах місцевих бюджетів є набагато нижчою, наприклад у Румунії-10,8 %, Словаччині -

19,0%, Словенії - 20,9 %, Латвії - 28,1 %, Болгарії - 33,0 %, Польщі - 40,2 %, Чехії -35,0 % [5, ч.2, с.112].

З цього можна зробити висновок, що бюджетно-податкова система, зокрема міжбюджетні відносини в Україні свідчать про залежність місцевих органів влади від центрального бюджету, що пояснює утриманські настрої в багатьох з них, і тому обмежують і навіть гальмують економічний і соціальний розвиток регіонів. Підтримка регіонів шляхом бюджетного дотування малоперспективна [4].

Такий висновок підтверджує порівняння з країнами ЄС, оскільки переконливо свідчить, що реалізації ефективної політики регіонального розвитку перешкоджають надмірна централізація бюджетних рішень, низький рівень забезпечення місцевих бюджетів власними доходами, відсутність об'єктивної оцінки податкоспроможності регіонів, зокрема при наданні преференцій як галузям економіки, так і регіонам тощо [2, с.111].

Регіони України мають різні початкові можливості для економічного зростання, що зумовлює суттєві відмінності в їх податкоспроможності. Це, в свою чергу, вимагає при задіяні фінансових механізмів державного регулювання застосування регіонально диференційованого підходу. Держава, надаючи систематичну фінансову допомогу депресивним регіонам з метою забезпечення, перш за все, соціально-економічної стабільності, повинна дбати і про підтримку регіонів пріоритетного розвитку, що мають усі можливості для прискореного зростання, однак через відсутність належних фінансових ресурсів неспроможні їх реалізувати. Іншими словами, необхідно активно впроваджувати стимулюючу регіональну податкову політику, яка б сприяла зростанню власних доходів місцевих бюджетів, реальному зниженню податкового навантаження на суб'єкти господарювання, обгрунтованому приз-наченню податкових пільг.

Водночас, така регіональна політика має врахувати досвід країн ЄС, згідно з яким ще більший ефект в державні політиці стимулювання регіонального розвитку досягається шляхом поєднання прямого впливу бюджетно-податкової системи з опосередкованими засобами, спрямованими на створення сприятливих умов для розвитку приватного бізнесу.

Список використаних джерел:

- 1.Безрутенко С.М.,Клименко О.І., Овчаренко А.С. та ін./ Науково - практичний коментар Податкового кодексу України в 3-х томах.-К: Видавничий дім «Професіонал», 2011.
- 2.Сучасний стан та перспективи розвитку оподаткування в країнах ЄС:збірник матеріалів науково-методологічного семінару. - Ірпінь:Національний університет ДПС України, 2009.-153 с.
- 3.Висновки Рахункової палати України про виконання Державного бюджету України за 2011 рік//офіційний сайт Рахункової палати України//www.as-rada.gov.u.
- 4.Тарангул Л.Л. Оподаткування та регіональний розвиток (теорія і практика) /Л.Л. Тарангул: монографія. - Ірпінь: Академія ДПС України, 2003. - 286 с.
- 5.Сучасні виклики для України у сфері політики, економіки та права в умовах глобалізації:матеріали Міжнародної науково-практичної конференції: в 2 ч.- Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2010.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОПЛАЧУВАНИХ ГРОМАДСЬКИХ РОБІТ ЯК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ПРАЦЮ

Котирло Оксана Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіко-правових дисциплін НАВС

Процюк Тетяна Богданівна, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економіко-правових дисциплін НАВС

Одним з пріоритетних напрямків діяльності служби зайнятості є підвищення зацікавленості роботодавців у співробітництві з службою,